

ธรรมขอไปที

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม การฟังธรรมนี้เป็นสิ่งที่สุดยอดของมนุษย์ เพราะมนุษย์จะหลงแต่ความคิดของตนเอง มนุษย์จะอยู่กับสัญญาอารมณ์ทางโลกใจ จะอยู่กับความรู้สึกนึกคิดของตน ถ้าอยู่กับความรู้สึกนึกคิดของตนนะ

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมๆ ขำระพญามารในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ฟังธรรมๆ อันนั้นไง แต่เราฟังธรรมอันนั้นเพราะอะไร เพราะว่าจิตใจเรามีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราเข้าใจไม่ได้หรอก ฟังอย่างไรก็เข้าใจไม่ได้

เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา อันนั้นมันถึงจะเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา แต่มันยังไม่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ได้ฟังเทศน์ฟังธรรม ฟังเทศน์ฟังธรรมมันตอกย้ำในหัวใจของตน ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงใจ ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง มันตรงข้ามกับกิเลสในใจของตน

แต่ถ้ามันฟังธรรมๆ นะ ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยภาคปริยัติ ภาคปริยัติทรงจำธรรมวินัยๆ ถ้าทรงจำธรรมวินัย มันก็ลั้งเลงสงสัย พอลั้งเลงสงสัย เวลาพูดออกไปมันจริงหรือไม่จริง แล้วคำไหนควรจะเป็นความจริง คำไหนควรจะเป็นกิเลส มันเข้าใจไม่ได้ไง ถ้ามันเข้าใจไม่ได้อย่างนั้น ฟังธรรมอย่างนั้นๆ ใจ คนเทศน์ก็สงสัย คนฟังยิ่งสงสัยใหญ่เลย

แต่ถ้ามีข้อเท็จจริง ๆ ไง ข้อเท็จจริง สิ่งที่เป็นกิเลสมันก็คือกิเลส กิเลสอวิชชามันเป็นพญามาร มันเจ้าวัฏจักร มันครอบงำหัวใจของสัตว์โลก แต่ด้วยบุญด้วยกุศลนะ ได้สร้างคุณงามความดีมา ได้เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมา มีอำนาจวาสนาได้ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาในหัวใจของตนได้ นั่นนะจะเป็นสาวกสาวกະผู้ได้ยินได้ฟัง แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมาได้ตามความเป็นจริงไง

ถ้ามันเป็นสาวกสาวกະ แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติไปโดยกิเลสค้นหาความทะยานอยากไง ถ้าเป็นธรรม ๆ นะ คำว่า “เป็นธรรม” คือปฏิบัติโดยถูกต้องชอบธรรม มันจะเป็นจิตเป็นนิสัย แต่ถ้ามันเป็นกิเลสละ ๆ มันเป็นกิเลสมันก็ยิ่งตอกย้ำไง ตอกย้ำขึ้นมา เห็นใหม่

ดูสิ ดูเวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงของท่าน เวลาถ้าเป็นวิมุตติสุข ๆ ท่านก็มีความสุขของของท่าน ท่านจะเหนือโลกเหนือวัฏฏะ จะเหนือโลกเหนือวัฏฏะได้เพราะมันมีวิมุตติสุขในหัวใจนั้นเป็นที่พึ่งที่อาศัย มันมีวิหารธรรม

แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาโดยสัญญาอารมณ์ โดยความลังเลสงสัย เห็นใหม่ ดูในสมัยพุทธกาลเทวทัต ๆ เทวทัตได้ฉานโลกีย์ ได้ฉานโลกีย์ขึ้นมามีฤทธิ์มีเดช แต่กิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตนอยากยิ่งใหญ่ อยากจะปกครองสงฆ์ไง แสวงหาลาภสักการะไง แสวงหาผู้ที่พร้อมอุคตมการณของตน ไปเอาพระเจ้าอชาตศัตรู

อชาตศัตรูน่าสงสารมาก อชาตศัตรูเขาก็มีเวรมีกรรมของเขา มา เวลาเกิดขึ้นมาแล้ว พราหมณ์ในราชวังของพระเจ้าพิมพิสารบอกว่าให้ฆ่าทิ้ง พราหมณ์เขาก็รู้นะ วิชาทางพราหมณ์เขาบอกเลย เกิดมาจะทำปีศาจ จะฆ่าพ่อ เพราะเวลาเกิดขึ้นมา อารูธในราชวังแวววาวขึ้นมาหมดเลย จนว่า สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมันเกิดขึ้นเพราะอะไร

พราหมณ์ในพระราชวังพยากรณ์เลย อชาตศัตรูจะฆ่าพ่อ

จะฆ่าพ่อขึ้นมา แต่พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโสดาบัน แล้วเป็นลูกของท่าน ท่านก็ตั้งชื่อว่าอชาตศัตรู จะไม่เป็นศัตรูกับใคร จะเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิต จะเป็นคนที่ดีงามทั้งสิ้นไง พระเจ้าพิมพิสารเลี้ยงดูมาอย่างดีงาม เขาก็เป็นราชบุตรที่ดีมาก แต่เวลาถึงที่สุด เวลากรรมมันให้ผล ๆ ไง เวลาเทวทัตอยากจะทำปกครองสงฆ์ จะปกครองสงฆ์ขึ้นมาแล้วต้องมีลูกศิษย์ลูกหา ต้องมีมวชน แล้วจะเอาใครละ

เอาราชกุมารนั้นแหละ เพราะอะไร เพราะเป็นวัยรุ่น ไม่มีสติปัญญาที่จะคุ้มครองตัวเองได้ไง ถึงจะไปเอาๆ มันถึงว่ามันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์

นี่ไง เวลาสาวกสาวกจะผู้ได้ยินได้ฟังๆ เวลาพระอรหันต์อย่างนี้ พระนันทะอย่างนี้ เป็นเจ้าชายเหมือนกันทั้งสิ้นไง เวลาฝึกหัดปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์เป็นพระอรหันต์ๆ ฟังธรรมๆ มันซาบซึ้ง มันมีกตัญญูทเวทีในหัวใจมากมายมหาศาล

แต่เทวทัต เทวทัตก็ปฏิบัติเหมือนกัน เวลาปฏิบัติ ถ้าเป็นทางโลกๆ ไร ถ้าปฏิบัติเป็นฉนวนโลกีย์ไร มันไม่เข้าสู่มรรคสู่ผลไง ถ้าไม่เข้าสู่มรรคสู่ผล มันไม่มีวิมุตติสุข ไม่มีคุณธรรมในหัวใจ ไม่มีวิหารธรรมไง สิ่งที่สำคัญแต่โลกภายนอกไง เห็นโลกภายนอก จะยิ่งใหญ่ต้องมีมวลชน จะยิ่งใหญ่ต้องมีลูกศิษย์ลูกหา จะยิ่งใหญ่ต้องสร้างคณะสงฆ์ขึ้นมาเพื่อจะแบ่งแยก

แต่ถ้าเป็นความจริงมันเป็นอย่างนั้นไม่ได้ มันเป็นอย่างนั้นไม่ได้ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไง เผยแผ่ธรรมๆ ไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไง วิมุตติสุขๆ ไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ อัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม สงฆ์องค์แรกเกิดขึ้นมาแล้วไง ปรรวณารือสัตว์ชนสัตว์ไง ปรรวณา เห็นใหม่ สิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดในการพุทธศาสนา

เวลาสิ้นกิเลสมันเกิดมาจากอะไรละ

มันเกิดมาจากภาคปฏิบัติไง

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วทอดธุระๆ เพราะอะไร เพราะมันเป็นสิ่งที่มีคุณค่าในพระพุทธศาสนา มันเป็นความยิ่งใหญ่สำหรับมนุษย์ สำหรับเทวดา อินทร์ พรหมที่เกิดในวัฏฏะแล้วมีอำนาจวาสนาไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรรวณารือสัตว์ชนสัตว์ไง เวลาจะรือสัตว์ชนสัตว์ เวลาตรัสรู้แล้วไง “จะสอนใครได้หนอ” มันทุกข์มันยากไปหมดละ มันจะไปสอนใครได้ จนทอดธุระไง

มันเป็นให้เห็นว่า สิ่งนี้มันเป็นความมหัศจรรย์ มันเป็นสัจจะเป็นความจริง คนที่มีวาสนา
ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงมันจะได้สัจธรรมในหัวใจดวงนั้น

เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เทวทัตๆ เป็นทั้งญาติ เป็นทั้งสัทธาวิหาริก เป็นทั้งสาวก
สาวกที่ได้ยินได้ฟัง เป็นทุกอย่างเลย แต่เวลาปฏิบัติทำไมเป็นอย่างนั้นล่ะ นี่เพราะมันกรรมของ
สัตว์ๆ ไง

ฉะนั้นถึงว่า เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป กุสลา ธมมา อกุสลา ธม
มา ถ้าเราทำสิ่งใดมา เราพยายามของเรา สร้างคุณงามความดีของเรา ถ้าสิ่งใดที่มันขัดมันแย้ง
มันเป็นมาร มารที่มันครอบงำหัวใจของเรา พยายามละ พยายามวางมันซะ เราจะเอาความจริง
ขึ้นมา

ความจริงขึ้นมาเพราะอะไร

เพราะเราเป็นชาวพุทธไป เกิดมาที่กลางพระพุทธรูปศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกคนหนึ่ง
เจริญเพราะอะไร เจริญเพราะทางวิชาการ ทางการศึกษาทางภาคปริยัติมันชัดเจนมันแจ่มแจ้ง
ในทางโลกเขาศึกษาค้นคว้าของเขาได้ทั้งนั้นนะ

ถ้าศึกษาค้นคว้าได้แล้วถ้ามีวาสนาไป หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน
ท่านประกาศธรรมด้วยข้อวัตรปฏิบัติของพระกรรมฐาน ของกองทัพธรรม กองทัพธรรมๆ เพราะ
ใจเป็นธรรม

ใจเป็นธรรม เป็นธรรมขึ้นมาเพราะเหตุใด

เป็นธรรมขึ้นมาเพราะข้อเท็จจริงไป เป็นธรรมขึ้นมาเพราะท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน
ท่านทำความเป็นจริงในหัวใจของท่าน ท่านเห็นกิเลสในใจของท่าน ท่านได้ชำระล้างกิเลสในใจ
ของท่านเป็นขั้นเป็นตอน

ในประวัติของหลวงปู่มั่น เวลาออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติใหม่ เห็นนิมิตว่าได้ข้ามขอบ
ขอบภพขอบชาติ ได้ขี่ม้าขาวควบไป ไปถึงตู้พระไตรปิฎก มันยังไม่ได้เปิดพระไตรปิฎกไป ถ้าได้
เปิดพระไตรปิฎกยังจะมหัศจรรย์กว่านี้อีกเยอะเลย นี่อำนาจวาสนาบารมีของคนไป อำนาจ
วาสนาบารมีของคนที่ได้สร้างสมบุญญาธิการมาไป

ของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีวาสนา มีวาสนานะ เราเกิดในประเทศอันสมควรไง มองไปที่ไหนวัดวาอารามเหลืองอร่ามไปหมด นี่ไง เข้าขึ้นมา พระบิดงบาตทุกคนก็เห็น ทุกคนก็เข้าใจได้ แต่เวลาคนที่ไม่มีศรัทธาไม่มีความเชื่อในชีวิตของเขา เขาก็ไปนับถือลัทธิศาสนาอื่น ถ้าเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธก็ชาวพุทธเป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่ถ้าจะฝีกัดนะ ใ้! มันจะทำได้จริงหรือเปล่า

ถ้ามันทำได้จริงของบุคคลคนนั้นก็เป็นวาสนาของคนคนนั้น แล้ววาสนาของคนคนนั้นมันเกิดมาจากไหนละ มันก็มาจากความรู้สึกรู้สึกนึกคิดไง มันเกิดจากหัวใจ หัวใจที่โน้มลงสู่สังขารมอันนั้น

เพราะเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมันมหัสจรรย์ มันมหัสจรรย์ในธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง มันแยกแยะเลยว่ามนุษย์มันประกอบไปด้วยกายกับใจ

สิ่งที่ประกอบไปด้วยกายกับใจเพราะอะไร

เพราะว่าเกิดเป็นมนุษย์มันจริงตามสมมุติ จริงตามสมมุติ ถ้ามีวาสนาอำนาจวาสนาบารมี สิ่งที่เป็นสติปัญญาอันนั้นมันจะศึกษาค้นคว้าเข้าไปสู่ในหัวใจของตน ถ้าค้นคว้าเข้าไปสู่ในหัวใจของตน ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้มันจะเกิดความมหัสจรรย์ มหัสจรรย์กับในชีวิตของตน

แล้วเวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมันก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะมันเป็นอย่างนั้นจริงๆ มันถึงเป็นการพิสูจน์ในใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นข้อเท็จจริงอยู่แล้ว

ฉะนั้น สิ่งที่เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ถ้าเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นนะเป็นความรู้ มันเป็นความมหัสจรรย์ในพระพุทธศาสนา ในพระพุทธศาสนา แต่ไม่ใช่เป็นความจริงในใจของเรา มันเป็นการทรงจำธรรมวินัยๆ ทรงจำธรรมวินัยก็สาธุ

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านจะฝีกัดปฏิบัติใจ “ใส่ลิ้นชักสมองไว้ แล้วลั่นกุญแจมันไว้ อย่าให้มันออกมา”

เพราะมันออกมานั้นนะ มันถึงสำคัญตนว่ายิ่งใหญ่ สำคัญตนว่ามีความรู้ สำคัญตนว่าเป็นผู้ฉลาด แล้วเวลาฝึกหัดปฏิบัติก็ปฏิบัติทำพอเป็นพิธี เพราะไม่มีวาสนาใจ

ถ้ามีวาสนานะ ทำพอเป็นพิธีนะ พอทำพอเป็นพิธีแล้ว ผลของมันคืออะไร ถ้าคนที่มีสัจจะ มีความจริงใจ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเกิดขึ้นมาอย่างไร เกิดมาแล้วเกิดมาเพื่ออะไร แล้วศึกษาธรรมะมันก็เข้าใจใจ มันก็เป็นวิชาการไป แล้วเวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันเป็นจริงแค่ไหน ไซ้ใหม่ มันเป็นธรรมขอไปทีไปไหน ธรรมขอไปที ทำพอเป็นพิธี

ธรรมขอไปที ขอไปขอใคร

นี่กิเลสมันหน้าด่าน กิเลสมันหน้าด่าน ปฏิบัติบูชากิเลสแล้วยังไม่รู้สึกตัว ยังไม่สำนึกตัว อิกนะ

ถ้ามันคนมีอำนาจวาสนาของเขา เขาไม่เชื่อ ปฏิบัติแล้วมันต้องทดสอบๆ อยู่อย่างนั้นนะ เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็นไป ทำวัตร สวดมนต์ทุกวันไป ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ตรงต่อธรรมและวินัย

ปฏิบัติดี ดีตรงไหน อะไรเป็นความดี ความดีทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้

ถ้าปฏิบัติตรง ตรงกับอะไร ตรงกับกิเลสของตนไป ตรงกับตามความพอใจของตนไป

ปฏิบัติชอบยิ่งชอบใหญ่เลย มักง่าย สะเพร่า ทำพอเป็นพิธีแล้วก็มาเรียกร่องสิทธิ์ เป็น ชาวพุทธๆ ปฏิบัติแล้วมันต้องได้ธรรม มันเป็นสิทธิเสรีภาพ เขานั่ง กูก็นั่ง เขาทำ กูก็ทำ

แล้วทำอะไร ทำอย่างนั้นนะหรือ

ถ้าทำตามความเป็นจริงไป ตามความเป็นจริง เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัด ประพฤติปฏิบัตินะ สัปปายะ ๔ สถานที่ที่เป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ หมูคณะเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ ถ้าหาสัปปายะไม่ได้ ไปคนเดียว เอาคนเดียว เอาจริงเอาจังของเรา ให้ได้

เอาจริงเอาจังของตนก็ทำไม่ได้ เวลาหมูคณะที่เป็นสัปปายะ ไม่เป็นสัปปายะ ก็ไปแขวะ เขา ไปกีดไปขวางเขา ไปเหยียบย่ำทำลายเขา

ปฏิบัติชอบ ชอบกิเลสของตนไง เวลาทำ ทำพอเป็นพิธี เวลาเรียกร่องสิทธิ์ เรียกร่องจะเอาเต็มที่ของตน ได้เกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์แล้ว ได้เกิดเป็นคนนี่มันมีคุณค่ามาก

เพราะการเกิดเป็นคน ดุสิต วัชรธรรมบุญ สติมีมนุษย์ชน สติมีความเป็นมนุษย์ ยิ่งประเทศที่เจริญแล้วไง สติดีเสรีภาพนี่สำคัญมาก แล้วสติดีเสรีภาพอยู่ในรัฐใดอำนาจใด ไปดูด้วยพัฒนาติ เขาก็เรียกร่องสิทธิ์เหมือนกัน รัฐมีอะไรให้ คนป่าคนเขาเขามีอะไรให้เอ็ง เรียกร่องสิทธิ์เอาอะไรนี่แค่การปกครองนะ แล้วในใจของตนละ ตนเองจะเรียกร่องสิทธิ์ไง เวลาทำ ทำขอไปที ชอบกิเลสไง นี่มันเป็นคนไม่มีวาสนา

คนมีวาสนานะ ไฉ่ไฮ้! เกิดเป็นคนนี่มหัศจรรย์แล้ว เวลามองออกไป ดูคนพิการสิ จิตใจที่เขาเข้มแข็ง เขาทำงานได้ดีกว่าคนปกติเลย ทั้งๆ ที่เขาพิการนะ แต่จิตใจเขาเข้มแข็ง เขาทำของเขาได้ไง ไฉ้เราอาการ ๓๒ สมบูรณ์แบบ บวชเป็นพระด้วยนะ บวชเป็นพระด้วย เป็นนักปฏิบัติด้วยนะ ธรรมขอไปที ชอบกิเลสด้วย ยอมจำนนกับมัน ไร้สาระ

แต่ถ้าเป็นความจริง เวลาเราสวดมนต์ทำวัตร ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ตรงต่อธรรม ตรงต่อวินัย ตรงต่อธรรม ตรงต่อวินัยนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัยไม่มีเลย ตรัสรู้เองโดยชอบ โดยชอบเพราะอะไร โดยชอบด้วยอำนาจวาสนา แล้วทำจริงทำจริงขึ้นมา ทำทุกรกิริยาอยู่ ๖ ปี ทำมาขนาดไหน เวลาเขาจริงเขาจริงขึ้นมาก็ไม่มีธรรมไม่มีวินัยทั้งสิ้น เวลาเป็นความจริงขึ้นมา บุพเพนิวาสานุสติญาณ

ฤาษีชีไพรที่เขาทำสมาธิกันนั้นนะ เวลาถามสมาบัติเขารู้ทั้งนั้นนะ บุพเพนิวาสานุสติญาณ รู้อดีตชาติไป แล้วถ้าเป็นทางโลกไปแล้วนะ มันเกิดความมหัศจรรย์นะ ไฉ้ย! เรายี่ยอดมนุษย์ เรามีความรู้ นี่ไง มันชอบไหม ถ้าชอบ ชอบอยู่ในอภิฏญญา จตุปปาตญาณก็เหมือนกัน เวลาไป อนาคตไป รู้อะไร ไปเกิดไปรู้ไปเห็นร้อยแปดพันเก้า ลองมันมีเวรมีกรรมของมัน อนาคตกาลพยากรณ์ได้ทั้งนั้นนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน อนาคตกาล พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้เป็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไป ยังมีอนาคตวงศ์ อนาคตวงศ์พยากรณ์ได้หมดละ แล้วถ้าพยากรณ์ก็จบไป อดีตอนาคต มีความรู้ความเห็นร้อยแปดพันเก้า ส่งออกทั้งนั้นนะ นี่ภายนอกภายใน

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ จะบรินิพพานไป พระอานนท์เป็นพระโสดาบันนะ เราเป็นอะไรกัน เราเป็นคนกิเลสหนา ขนาดพระโสดาบันยังคร่ำครวญยังร้องไห้ ยังอยากให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนชี้ทาง เป็นคนควบคุมดูแล เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรใจ

“อานนท์ เราบอกแล้วไม่ใช่หรือว่าเราเอาของเราไปเท่านั้น อานนท์ อานนท์อย่าเสียใจ อานนท์อย่าคร่ำครวญ ในอนาคตกาลถ้าจะมีผู้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไป ก็จะไม่มีการทำได้ดีเท่าอานนท์ อานนท์ เธอได้ทำคุณงามความดีไว้มาก ถ้าเราบรินิพพานไปแล้วอีก ๓ เดือนข้างหน้า เขาจะทำสังคายนา”

นี่ใจ จตุปปาตญาณ เห็นไหม

“ในอีก ๓ เดือนข้างหน้า เขาจะทำสังคายนา ในวันทำสังคายนานั้น เธอจะได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันต์”

นี่ขณะปัจจุบันนี้เป็นพระโสดาบันไป พระโสดาบันยังมีความทุกข์ความยากใจ ถ้าพระโสดาบันนะ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาสใจ ละสังโยชน์ ๓ ละสังโยชน์ ๓ แล้ว กามราคะ ปฏิฆะใจ

รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชาใจ สิ่งที่เป็นกิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจยังมีอีกมากมาย จะมากมายขนาดไหน แต่นั่นก็เป็นพระโสดาบันแล้วนะ พระโสดาบันพาดกระแแล้วนะ พาดกระแคือพาดหัวใจของตนใจ

เวลาพาดกระแ เหมือนกับคนอยู่ในโงะใจ เวลาเข้าถึงฝั่ง เข้าถึงฝั่งก็เข้าถึงหัวใจของตนใจ พระโสดาบันเข้าถึงหัวใจของตน เข้าถึงภพของตน แต่กิเลสต้นหาความทะยานอยากครอบคร้วของมารมันยังครอบงำอยู่ในหัวใจของตนนั้น มันยังรู้เท่าไม่ได้ใจ

ความรู้เท่าไม่ได้ กิเลสอย่างหยาบ กิเลสอย่างกลาง กิเลสอย่างละเอียด ยิ่งละเอียดสุดขนาดไหนมันยิ่งล้งเลงสงสัย ยิ่งปกปิดใจของตนใจ มันมีความทุกข์ความยากใจ ถึงกับคร่ำครวญร้องไห้ อยากให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ได้อบรมบ่มเพาะตลอดไปใจ มันเป็นเรื่องที่อบอุ้น สิ่งที่มีความสุขใจ ทั้งๆ ที่เป็นพระโสดาบันนะ

ไฉ้ของเราจะฝึกหัดปฏิบัติ จะเอาคุณธรรม ธรรมขอไปที่ เวลาธรรมขอใคร ขอกิเลส
 ทั้ๆ ที่ประพฤติปฏิบัติเพื่อจะชำระล้างกิเลส จะฆ่ากิเลส แต่เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ธรรมขอไปที่
 มันสะเพร่า มันอ่อนแอ มันไม่เอาไหน ปฏิบัติไปแล้วล้มลุกคลุกคลาน ปฏิบัติไปแล้วมันไม่มีหลัก
 มีเกณฑ์อะไรเลย

ในหมู่คณะที่ประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เขามีภูมิศักดิ์กาของเขา แล้วคนนะนะ ถ้ามี
 วัฒนธรรมของเขา เขาจะรู้ไง แค่มารยาท การทำแล้วกระเทือนคนอื่น ควรหรือไม่ควร แล้วเราเอง
 เราก็ปรารถนาสิ่งที่เป็นความสงบสงัดทั้สิ้น เวลาเราปรารถนา เราก็ปรารถนาความสุข เรา
 ปรารถนาความปลอดโปร่ง เราไม่ปรารถนาให้ใครมากวนน้ำให้ขุ่น

สิ่งทีกระทบๆ ไร ภายนอก ภายใน ภายนอกๆ ภายนอกทั้หนั้ณะ เวลาจิตมันรับรู้ไง ตา หู
 จมูก ลิ้น กาย รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เสียงกระทบกัน ถ้า
 กิเลสมันมีในหัวใจของมัน มันกระทบกระเทือนทั้หนั้ณะ

แล้วกระทบจากภายนอก สิ่งทีภายนอกเวลากระทบกระเทือนแล้วมันก็เก็บไว้อุ้กนิกก็
 เป็นภายใน ภายในก็สิ่งทีเผลอนในหัวใจของตน คิดอยู่คนเดียวมันแหละ คิดเพราะอะไร คิด
 เพราะสิ่งทีผลจากการกระทบมันแหละ

สิ่งทีกิเลสมันส่งออกๆ เป็นภายนอก ภายในก็ภายในหัวใจของตน ภายในหัวใจของตน
 ถ้ามันมีสติปัญญาเข้ามา ถ้ามันควบคุมดูแลได้ไง ถ้ามันจะเริ่มตัน เริ่มตันฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มัน
 จะทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา มันจะมีวัฒนธรรมของมัน

วัฒนธรรมคืออะไร

คือชานาญในวสีใจ ชานาญในความฝึกหัดปฏิบัติไ้ สัมมาสมาธิ ธรรมทั้หลายมาแต่
 เหตุ ถ้าคนจะเข้าสู่ความสงบได้ แล้วความสงบได้มันต้องมีวิธีการทำความสงบ ๔๐ วิธีการ ถ้า
 ไม่มีทำความสงบเลย มันหลับมันไหลไป มันเรื่องไร้สาระมาก ธรรมขอไปที่

เวลาถึงกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญขึ้นมาแล้ว ชาวพุทธเขา
 ฝึกหัดปฏิบัติไ้ เราก็จะฝึกหัดปฏิบัติไ้ ปฏิบัติด้วยไ้ แหม! เวลาปฏิบัติแล้ว นั่งสมาธิ เดินจงกรม

แหม! มันเป็นความอลังการ มันถูกต้องตามธรรมและวินัย มันจะรู้ธรรม ใ้เราปฏิบัติมาเกือบ เป็นเกือบตายไม่เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย มันทุกข์มันยากใจ

เวลาไปเห็น นี่มันเป็นการส่งออก เห็นแต่กิริยาภายนอก แล้วอวดรู้โดยที่ไม่รู้อะไรเลย

คนที่เขารู้ณะ เขารู้จากภายใน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ หรือหัวใจของสัตว์โลก แล้วสัตว์โลกมีอำนาจวาสนาหรือไม่

ถ้ามีวาสนา คำว่า “มีวาสนา” มันมีกิริยา เวลาพระสารีบุตรไปเห็นพระอัสสชิบิณฑบาต นี่ พระอรหันต์ ตามไปเลย แค้กิริยานะ เวลาพระอัสสชิฉันอาหารเสร็จแล้ว

ท่านบวชกับใคร

เขาทุกข์ยากมาก เขาปรารถนามาเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ด้วยอำนาจ วาสนาไปเที่ยวละเล่นเพื่อนำแล้วมันเบื่อหน่ายแล้ว เบื่อโลกแล้ว เบื่อโลกแล้ว นี่ไง การสร้าง สมบุญญาธิการมา พอเบื่อโลก มันก็ต้องเข้าสู่ธรรม

แล้วเข้าสู่ธรรม ขนาดว่าเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ยังไปศึกษา ไปเป็นลูกศิษย์ของสัจจชัย นั่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ นั่นก็ไม่ใช่ ใ้ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ทั้งนั้นนะ ฝึกหัดปฏิบัติมาแล้ว ปวดหัว ปรึกษากันเองว่าศึกษาจนจบแล้วมันไม่มีเหตุและไม่มีผล

ไปเห็นพระอัสสชิไป

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปดับที่เหตุนั้น

ฟัง เย ธมฺมาฯ เป็นพระโสดาบันเลย นี่ไง สิ่งที่จะฝึกหัดปฏิบัติไป ฟังธรรมๆ ใจ พอฟังธรรม พระอัสสชิขึ้นมาได้มีดวงตาเห็นธรรม พาดกระแสด จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในโอฆะเข้าถึงภพของตน เท้าเหยียบพื้น เหยียบภพ เข้าถึงใจของตน นี่ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง แล้วมันเป็นข้อเท็จจริง โดยที่เป็นอำนาจวาสนา

ทั้งๆ ที่เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา แต่ก็ยังหลุดไปศึกษากับสัจจชัย แล้วสัจจชัย ยิ่งศึกษาก็ยิ่งงง แต่มีวาสนานะ ถ้ามันไม่ใช่มันก็คือไม่ใช่ ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ ไม่ใช่แล้วคืออะไรละ ใ้ คำสอนก็ไม่ใช่ ใ้ใจของเรามันก็ไม่ใช่ อ้าว! แล้วไปทางไหนละ

เวลาผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัตินะ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะมีอำนาจวาสนาปรารถนาเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวาที่ได้สร้างสมบุญญาธิการมา เวลาไปศึกษากับสังขชัยแล้วสองคนนั่งคุยกันนะ ก็ศึกษาค้นคว้ามาจนจบแล้ว ไปถามอาจารย์ ศึกษาขนาดไหนก็บอกหมดให้หมดฟังแล้วละ มีความรู้และเข้าใจได้

มีความรู้ เขาประกาศว่ามีความรู้ เขาส่งเสริม แต่เจ้าตัวรู้อะไรวะ รู้อะไร ยังสงสัยอยู่

นี่ด้วยวาสนา เขามีวาสนาของเขา สัญญาตัวเอง สัญญาทั้งสองคน จบแล้วละ อาจารย์มีความรู้แค่นี้เอง ต่อไปนี้เราจะต้องแสวงหา

คนมีบุญมีกุศลไฉน

เราจะไม่ทิ้งกันนะ ถ้าใครเจอครูบาอาจารย์ที่สอนเป็นความจริงก่อน อย่าทิ้งกันนะ ต้องบอกกันนะ นี่ไง พระสารีบุตรไปเจอพระอัสสชิไฉน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

ย้อนกลับเลย ย้อนกลับมาที่ใจของตน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดเป็นต้นเหตุ เหตุเพราะมันมีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เวลาสติสัมปชัญญะมันเข้าไปถึงจิตของตน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ แล้วพอเข้าถึงเหตุมัน นี่ไง เวลาที่มีดวงตาเห็นธรรม พาดกระแสบ้าง พาดกระแสบ้างก็ต้องพาดกระแสบ้างถึงใจดวงนั้น เวลาเอาธรรมนี้ไปบอกพระโมคคัลลานะ เป็นพระโสดาบันเหมือนกัน

แล้วพระโสดาบันกับพระโสดาบันสงสัยกันไหม

แล้วพระโสดาบันทั้งหมด ชวนลูกศิษย์ทั้งหมดไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะพระอัสสชิบอก แล้วได้สัญญากันไว้ไง เราจะไม่ทิ้งกันนะ

เพราะเป็นพระโสดาบันแล้วก็มาบอกพระโมคคัลลานะไง พระโมคคัลลานะก็เป็นพระโสดาบันเหมือนกันไง ก็ชวนลูกศิษย์ไฉน ชวนทั้งหมดไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชวนสังขชัยไปด้วย สังขชัยบอก เราไม่ไป เพราะเรามีลูกศิษย์ลูกหาเยอะ

นี่ไง มีเวรมีกรรมก็กรรมของสัตว์ ถ้าไม่ไป

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปกับลูกศิษย์ลูกหา ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ไม่ใช่ธรรมขอไปที มันต้องมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป มันมีที่มาที่ไปเพราะอะไร เพราะมันมีเหตุมีผลไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภว่าหรือสัตว์ชนสัตว์ไง หรือสัตว์ชนสัตว์ก็หรือ หัวใจของสัตว์โลกไง สัตว์โลกต้องมีการประพฤติปฏิบัติเข้ามาตามความเป็นจริงไง ถ้าความเป็นจริง มันมีเหตุมีผลของมันไง

ไม่ใช่ธรรมขอไปที ขอกิเลสไปที มันเป็นเรื่องมันง่าย ความมันง่าย นี่มันบ่งบอกถึงวาสนาของคนไง มันบ่งบอกถึงความไม่เอาไหน ความไม่เอาไหนของคน คนคนนั้นไง จิตใจมันเลือนลอย มันไม่มีสัจจะ ไม่มีความจริง

ถ้ามีสัจจะมีความจริง อ้าว! เราก็ทุ่มเทของเราเข้าไปสิ เราก็เอาจริงเอาจังของเรา ถ้าเอาจริงเอาจังของเรานะ ให้มันเข้าถึงใจของตน สุขอื่นเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตมันจะสงบระงับ เริ่มต้นจากการฝึกหัดประพฤติปฏิบัตินะ

ถ้าเริ่มต้นจากการฝึกหัดปฏิบัติ มันก็ฝึกหัด รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

รูป รส กลิ่น เสียง ผลกระทบกระทบทั้งนั้นนะ เริ่มต้นจากจากประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแสนทุกข์แสนยาก แต่ทำความสงบของใจ ทำสมาธิสมาธิ แค่ว่า “สมาธิ” ๑๐ ปี ๒๐ ปีทำได้หรือเปล่า

เวลาครูบาอาจารย์ของเราทำได้หรือทำไม่ได้ เพราะทำแล้วมันล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันก็มีเหตุมีผลอันนั้น ถ้ามีเหตุมีผลอันนั้นขึ้นมา สิ่งที่ทำมาๆ มันผิดพลาดทั้งนั้นนะ มันผิดพลาดขึ้นมาแล้วเราก็กรองของเราดี ทำให้มันรอบคอบขึ้น ทำให้มันดีของมันขึ้น

ถ้าดีของมันขึ้นขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันรู้มันเห็นของมัน แล้วถ้าฝึกหัด ชำนาญในวิธี ให้มันมีกำลังของมันขึ้นมา ถ้ามีกำลังของมันขึ้นมาจะ ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันเห็นกิเลส

แค่เห็นกิเลสมันก็มีหัตถ์จรรยแล้ว สมถกรรมฐานยกขึ้นสู่วิปัสสนา ไม่ใช่ธรรมขอไปที

ธรรมขอไปที มันรู้มันเห็นใจ อย่างเทวทัตนั่นนะ มันรู้มันเห็น มันส่งออกอย่างนั้นนะ ส่งออกๆ นะ ส่งออกแล้วมันสำคัญตน ส่งออกว่า ฉันก็ทำได้ ฉันก็มีความรู้ ฉันก็จะปกครองสงฆ์ได้

แล้วปกครองสงฆ์ด้วยความรู้แค่นี้หรือ เพราะอะไร เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอานาปานสติ ทำความสงบของใจเข้ามา เวลาปฐมยาม บุปเพณิวาสนาสุสติญาณ มัชฌิมยาม จตุปปาตญาณ นี่ไง ปัจฉิมยาม อาสวัชชญาณ มันเป็นลำดับเป็นขั้นเป็นตอนเข้ามา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม พาหิยะพังงธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์ คำว่า “เป็นพระอรหันต์ของท่าน” ท่านก็แทงทะลุด้วยอริยสัจ ๔ นี่แหละ แทงทะลุขึ้นไปด้วยสัจจะด้วยความจริงขึ้นมาไง สัจจะความจริงขึ้นมาเพราะเขามีวาสนาอย่างนั้นไง เขาทำของเขาได้ด้วยเขามีบุญกุศลของเขาไง เวลามาพังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เดียวเป็นพระอรหันต์ ถ้าคำว่า “เป็นพระอรหันต์” แต่ก็โดนควายโคแม่ลูกอ่อนขวิดตายเลย

มันมีบุญอย่างไร มันก็มีเวรมีกรรมของสัตว์อย่างนั้น

เวลาพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล เอตทัคคะ ๘๐ องค์ แต่ละองค์ก็มีความชำนาญๆ มีความชำนาญอย่างไรก็แล้วแต่ แต่เวลาโต้แย้งกันว่าสิ่งใดดีที่สุดใน ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก อาสวัชชญาณเลิศที่สุด

เลิศกว่าความรู้ความเห็น เลิศกว่าความชำนาญอันนั้น เพราะถ้าไม่มีอาสวัชชญาณ มันก็มีกิเลสอยู่ในหัวใจไง สิ่งที่เกิดๆๆ นั่นนะมันจะทำให้หลงไหล จะทำให้หลงไหลไปไหน หลงไหลสำคัญตนว่ายิ่งใหญ่ทั้งนั้นไง ขนาดเป็นพระอรหันต์นะ ยังโต้แย้งกันนะ ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วใครจะเป็นคนตัดสิน

สิ่งที่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันเริ่มมีเหตุมีผล

เวลาประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติชอบ

ไม่ใช่ปฏิบัติดีตามแต่ความพอใจ ตรง ตรงกับกิเลส ยิ่งชอบ ชอบใจใหญ่เลย ชอบใจใหญ่เลย นั่งกระดิกเท้า ฟังธรรมคนเดียวเป็นพระอรหันต์เลย ธรรมลัดสั้น

คำว่า “ลัดสั้น” เขาให้คนมานะ

ในมหายานนะ สิ่งที่ว่าการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เป็นเรื่องสำคัญที่สุด จะต้องการข้ามพ้นการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย แต่ดูเขาปฏิบัติสิ เข้มข้นเข้มงวดกว่าพระกรรมฐานเรา มากมาย แต่ก็พูด เขาพูดลัดสั้น

ไฉ่เราก็เอาแบบเขาบ้างนะ ลัดสั้น นั่งกระดิกเท้า ลัดสั้น มั่งง่าย สะเพว่ ธรรมบูชากิเลส ทำ ธรรมขอไปที่ ถ้าขอไปที่ๆ นะ มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขนาดไหน

แต่ถ้าเขาเป็นบุญเป็นกุศล พาหิยะเขาฟังเทศน์คนเดียวเป็นพระอรหันต์ นั่นก็เป็นบุญ เป็นกุศลของเขา แล้วมันก็มีองค์เดียว เพราะเขาเป็นเอตทัคคะ เป็นผู้ตรัสรู้ไวไป พระสารีบุตร ๑๔ วัน พระโมคคัลลานะ ๗ วัน แล้วพระที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาร้อยแปดพันเก้า ปฏิบัติมา ล้มลุกคดคลอนมากมาย มันอยู่ที่เวรที่กรรมของสัตว์

ดูพระอานนทีสิ อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๔๕ ปี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป “อานนที เธออย่าเสียใจ อย่าคร่ำครวญ อย่าร้องไห้ไป อีก ๓ เดือนข้างหน้า เธอจะมีสังคายนา เธอจะได้เป็นพระอรหันต์ในวันนั้น”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาตรัสรู้ธรรมแล้วอบรมบ่มเพาะอยู่ ๔๕ ปีไป เวลาอายุ ๘๐ ปีปรินิพพาน พระอานนที เวลา ๘๐ ปีถึงได้เป็นพระอรหันต์ไป อายุไป ๑๒๐ ปีเนาะ ยังอยู่ไปอีก ๔๐ ปี นั่นพระอานนทีนะ

คนมันอยู่ที่อำนาจวาสนา อยู่ที่บุญบารมี อยู่ที่ผู้มีอำนาจวาสนา พระอานนทีเป็นเอตทัคคะตั้ง ๓-๔ แขนง เป็นผู้เป็นสัพพัญญู เป็นผู้ที่มีคุณธรรมต่างๆ เพราะเขาทำของเขา มา เขาสร้างคุณงามความดีมา แล้วเวลาบรรลุเป็นพระอรหันต์ในวันทำสังคายนา ดำดินมาเลย

ก่อนหน้านั้นเวลาทุกข์ยากนะ เพราะพระโสดาบัน ในธรรมและวินัยในพระไตรปิฎก เวลาสิ่งที่ว่าพระกับภิกษุณีไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นอรหันต์ เป็นผู้ที่มีคุณธรรมนะ พระอานนทีคอยดูแล เพราะว่ารู้ไม่เท่าเขา

แต่เวลาพระอานนท์ วันทำสังคายนา เขาจะสังคายนากันอยู่ฟุ้งนี่แล้ว ทำไมยังไม่เป็นพระอรหันต์สักที องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้ไง ก็คิดถึง คิดถึงก็ส่งออกไป เฮ้อ! ไม่ไหวแล้ว เพราะนั่งวิปัสสนามาเกือบทั้งคืนแล้วขอพักผ่อนหน่อย

พอปล่อย ปล่อยจากคำพยากรณ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปล่อยจากการส่งออกทั้งหมดนี้ เวลานั้นย้อนกลับเข้ามาใน ย้อนกลับเข้ามา เห็นใหม่ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ทางสายกลางด้วยดีริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรม มรรค อาสวักขยญาณทำลายอวิชชา เป็นพระอรหันต์เลย

นี่ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธ ดับทุกข์

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ ด้วยสังขจะด้วยความจริง เวลาเขาทำสังคายนา ดำดินเลย โผล่ขึ้นมาท่ามกลางสงฆ์ ไม่มีใครถามพระอานนท์เลย

“อานนท์ เธอเป็นพระอรหันต์แล้วหรือ อานนท์เธอเข้ามาได้หรือ”

ไม่มีใครขัดแย้งเลย

พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์เป็นสังฆวิหาริก พระกัศสปะเป็นประธาน ทำสังคายนาใน ทำสังคายนาถึงเป็นเถรวาทใน พระเถระ ๕๐๐ องค์ บัญญัติธรรมและวินัยให้ศึกษาให้คั่นคั่ว ให้มีการกระทำใน โดยความสะอาดบริสุทธิ์ใน โดยข้อเท็จจริงใน ไม่ทำขอไปทีใน ไม่ทำสักแต่ว่าทำ ทำสักแต่ว่า ออเฮาะออเลาะใน แล้วมันก็เป็นเรื่องโลกๆ ไปหมดละ

แต่เป็นเรื่องธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา เกิดจากศีล เกิดจากความปกติของใจ ไม่มีสิ่งใดยิ่งใหญ่หรือ สิ่งที่ยิ่งใหญ่คือชีวิตของมนุษย์ สิ่งที่ยิ่งใหญ่คือจิตของเรา จิตของเรา คนเรามีกายกับใจ ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยแค่ดำรงชีพ เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เรามาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระ ปัจจัย ๔ สมบูรณ์แบบอยู่แล้ว

ครูบาอาจารย์ของเรา สิ่งที่ว่าปัจจัยเครื่องอาศัยมันจะท่วมปอด มันจะท่วมกิเลสแล้วกิเลสเราส่งออกไป เฮ้อ! ไปวิตกกังวลอะไรกับมัน ไม่ต้องวิตกกังวลอะไรเลย เข้าออกบิณฑบาต

เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง มันสมบูรณ์แบบอยู่แล้ว ได้ไม่ได้อำนาจเป็น เพราะอะไร “มารเอ๋ย เมื่อใด ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราไม่เข้มแข็ง ไม่แก่กล้า เราจะไม่ยอมนิพพาน”

เวลาเข้าหมู่ ถึงวันมาฆบูชาไง “มาร บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราเข้มแข็ง อีก ๓ เดือนข้างหน้า เราจะปรินิพพาน”

นี่ไง วางธรรมวินัยนี้ไว้ อุบาสก อุบาสิกาที่เป็นชาวพุทธ เขาหวังบุญกุศลของเขา เขารอใส่ บาตรอยู่แล้ว นี่กินบุญของพระพุทธเจ้า กินบุญในพระพุทธศาสนา

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ไง เป็นปุถุชนคนหนา เป็นชาวพุทธ เป็นอุบาสก อุบาสิกาไง แล้วมา บวชเป็นพระไง เราก็เป็นบริษัท ๔ ใจ เราก็เลือกเอาสิว่าเราจะอยู่ในบริษัทไหน ถ้าเราบวชเป็น พระๆ เราเป็นนักรบแล้วมันไปวิตกกังวลอะไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้ให้ หมดแล้ว

เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา นี่ก็เป็นอริยทรัพย์ การได้บวชเป็นพระๆ สมมุติสงฆ์ๆ เป็นนักรบ แล้วมึงจะรบไหม ถ้ามึงจะรบ รบกับอะไร

รบกับกิเลสในใจนี่ไง รบกับกิเลสด้วยสติด้วยปัญญา สติปัญญาเท่าทันมันเข้ามา นี่ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

ของเรา ธรรมขอไปที่

ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ เวลาสังฆคณาที่เรา สวดมนต์ เห็นไหม ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติให้สมกับแนวทางพระพุทธศาสนา แล้วมันทำดี ทำให้มันสงบระงับเข้ามา

ถ้ามันสงบระงับเข้ามา นี่ไง เวลาที่มีดวงเห็นธรรม พอพาดกระแสรูๆ เท้าเหยียบพื้น เหยียบ พื้นก็จิตดวงนั้นมันตั้งแขนขาด มันขณะ สักกายทิฎฐิ วิจิกิจจา สิ้นพตปราคมาส มันเป็น ข้อเท็จจริงไง

ใจนี่ของเรา เราปุถุชนคนหนา แล้วธรรมขอไปที่ มันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันไฉน

ถ้าจะเอาเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา เราก็ต้องทำความสงบของใจเข้ามา ทำสัมมาสมาธิไป ทำสัมมาสมาธิที่เป็นตัวเป็นตน เป็นตัวเป็นตนก็เป็นตัวเป็นตนไป เป็นตัวเป็นตนเพราะมันเห็นกิเลสไป ถ้ามันรู้มันเห็นกิเลสของมัน สัมมาสมาธิยกขึ้นสู่วิปัสสนาไป

ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา กาย เวทนา จิต ธรรม ถ้ากาย เวทนา จิต ธรรม ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ มันเห็น มันเห็น มันเห็นกิเลส นี่ไง แนวทางสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงไป แนวทางสติปัฏฐาน ๔ ในพระพุทธศาสนา

ในวงกรรมฐาน ในแนวทางที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านวางแนวทางไว้ ทุกคนเวลาบวชแล้ว “สายหลวงปู่มั่น สายหลวงปู่มั่น”

มันไหน

ถ้าสายหลวงปู่มั่นนะ ประวัติหลวงปู่มั่น ปฏิปทา ที่หลวงตาพระมหาบัวท่านเขียนไว้ นี่เป็นแนวทางที่ให้ยึดมั่น ให้มีการกระทำ

แล้วก็เรียกร้อง ไม่มีอาจารย์ ไม่มีใครคุ้มครอง ไม่มีใครดูแล

ปฏิปทาถูกต้องกรรมฐานไม่เห็นหรือ ปฏิปทาถูกต้องกรรมฐานเขาทำกันอย่างไร แล้วประวัติหลวงปู่มั่นท่านอบรมบ่มเพาะสอนไว้อย่างไร มันไม่มีอยู่ตรงไหน

มันไม่มีเพราะธรรมขอไปทีไง อ่างธรรมะ ขอไปที แล้วก็ย้ายธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันเคารพมันบูชา มันเคารพบูชา มโนกรรม สิ่งที่มีมโนกรรมมันไม่คิดไม่ทำ เห็นไหม

สิ่งที่มีคุณค่าๆ เวลาพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ เห็นไหม

เราจะสร้างคุณงามความดี เราจะไม่ทำความชั่ว เราจะทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว

เพราะมันมีธรรม มีวิหารธรรม มีคุณธรรม ช่างนอกมันมีคุณค่าอะไร ช่างนอกมันเป็นเรื่องจริงตามสมมุติ จริงตามความเป็นจริงอย่างเอตทัคคะ ๘๐ องค์นั้น ถ้าเลิศ เลิศในทางลาภก็พระ

สิวลี เลิศในทางปัญญาที่พระสารีบุตร เลิศในทางฤทธิ์ที่พระโมคคัลลานะ ถ้าเลิศในทางวินัยที่พระอุบาลี ถ้าเลิศในการรู้วาระจิต พระอนุรุทธะ

เลิศคือความชำนาญไง แต่ข้อเท็จจริง อาสวักขยญาณทำลายหัวใจ ทำลายอวิชชาในหัวใจของพระอรหันต์ทุกๆ องค์แล้วถึงจะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา มันมีวิหารธรรม มันมีคุณธรรม มันเลิศแล้วเขาไม่เห็นตื่นเต้นอะไรเลย

ไอ้เราเนี่ยจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เรามีอะไรเป็นจริงเป็นจังบ้าง

ถ้าเป็นจริงเป็นจัง เห็นไหม ถ้าพาดกระแส พาดกระแสมีดวงตาเห็นธรรม มันเข้าถึงภวสวะ เข้าถึงภพ เพราะอะไร เพราะมันพาดกระแส ก็คือตัวภพมันพาดกระแส พาดกระแสด้วยธรรม ธรรม นี๊ไง ละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปรามาสไป ไม่ดูบไม่คลำในศีลไป

แต่ถ้าเราเป็นปุถุชนคนหนาใจ เราก็ต้องทำความสงบของใจเข้ามาเพื่อจะเข้าสู่ธรรมไป เข้าสู่ธรรมเป็นสัมมาสมาธิไป ถ้าสัมมาสมาธิจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ไม่เคยเห็นกิเลสไป รู้จักกิเลสหรือเปล่า

ถ้าเห็นกิเลส เห็นไหม พิจารณากาย

ไอ้ที่ว่าเราพิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม มันพิจารณาโดยที่ไม่รู้ไม่เห็น มันพิจารณาโดยความเกิดเป็นมนุษย์

เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์นะ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ๆ เพราะมนุษย์มีกายกับใจ เวลาใจมีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ ธาตุ ๔ คือดิน น้ำ ลม ไฟ คือวัตถุธาตุ ขันธ์ ๕ ขันธ์ ๕ คือความรู้สึกลึกซึ้งคิดไป

ความรู้สึกลึกซึ้งคิด ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง มันจะเห็นเป็นรูป เป็นเวทนา เป็นสัญญา เป็นสังขาร เป็นวิญญาณ เพราะมันเป็นขันธ์ ๕ ไง

แต่ที่มันยังทำความสงบของใจไม่ได้ไป มันก็เห็นเป็นอารมณ์ เป็นความรู้สึกลึกซึ้ง แต่เราก็ว่ามันเป็นขันธ์ ๕ มันเป็นขันธ์ ๕

เป็นตรงไหนวะ มันเป็นอย่างไรวะ

ถ้ามันเป็นขั้น & คือจิตเห็นจิต จิตเห็นธรรม ธรรมารมณ ถ้าจิตเห็นธรรม จิตเห็นธรรมารมณ เพราะจิตเป็นสัมมาสมาธิ จิตเห็นความคิด จิตเห็นความคิด นี่ไง หลวงปู่ดุลย์ นี่จิตนอกแล้ว

จิตกับนอก ไม่ใช่จิตนอก จิตนอกก็ไม่ได้เห็นจิตไป ทำสมาธิไม่เป็นไง

จิตนอก จิตมันเห็นอารมณ์ เห็นความรู้สึกนึกคิดคือเห็นจิต ถ้าจิตมันจิตนอก จิตมันหยาบ เพราะว่าจิตมันหยาบ ถ้ามันเห็นจิต มันจับได้ จับได้มันเป็นรูป เป็นเวทนา เป็นสัญญา เป็นสังขาร เป็นวิญญาณ มันจับได้ มันพิจารณาได้ ถ้ามันพิจารณาได้อย่างนี้ มันพิจารณาได้ มันทำของมันได้ มันก็เห็นกิเลสไป เพราะมันเห็นกิเลส มันถึงจับต้องพิจารณาได้

เพราะไม่เห็นกิเลส ไม่มีเชื้อไข ไม่มีการกระทำ ทำไปทำไมวะ ทำไปเพื่ออะไรวะ เฮ้ย! แล้วกิเลสมันอยู่ไหนล่ะ แล้วกิเลสมันเป็นตัวไปได้อย่างไรวะ

แต่ถ้ามันเห็นสติปัญญาตามความเป็นจริง มันเห็นกิเลส แต่แก้กิเลสไม่ได้ มันยังไม่มีความสามารถพอ ถ้าไม่มีความสามารถพอ มันมีการกระทำให้มากขึ้น ถ้ามันเห็นกิเลส คำว่า “เห็นกิเลส” นะ มันชัดเจนมาก เห็นกิเลสคือมันรู้ เออ! เออ! เออ! นี่กิเลส แล้วกิเลสใคร ก็กิเลสเรา อ้อ! แต่เดิมเราไม่รู้เลยเว้ย เราก็เห็นไม่ได้เหมือนกัน แต่ว่าเราเห็น แค่เห็นนะ แค่เห็นๆ มันไม่รู้ไม่เห็น มันถึงปฏิเสธไปทุกๆ เรื่องไง ธรรมขอไปที่

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเทศนาว่าการไว้มาก หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่าท่านเสียดายมาก มันไม่มีเทป ถ้ามีเทปนะ มันจะมีแ่งมุมของที่หลวงปู่มั่นเทศน์ไว้ เทศน์ไว้ก็มีมุตโตทัยเท่านั้นที่จดจารึกกันโดยชวเลข

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกเลย ท่านก็นั่งฟังอยู่ด้วย เพราะอะไร เพราะไม่รู้เขียนไม่ได้ไม่รู้ทำไม่ได้

ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาไง ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา สิ่งที่มีมันรู้มันเห็น ถ้ามันเข้าใจของมัน ผู้มันเป็นผู้รู้ ผู้มันเป็นผู้เห็นกิเลส ถ้ามันรู้มันเห็นกิเลสขึ้นมา ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันใช้ปัญญาของมันไปได้

ถ้าใช้ปัญญาไปได้นะ มันแยกมันแยะ เห็นใหม่ ถึงจะเป็นรูป เป็นเวทนา เป็นสัญญา เป็นสังขาร เป็นวิญญาณ มันแยกของมัน แยกออกมา พอแยก นี่ตังคพหาน ชั่วคราวๆ ที่นั่นนะ ไม่มีอะไรเหนียวแน่นเท่าแก่นกิเลส

ในวัฏฏะนี้ สิ่งที่เป็นความเหนียวแน่น สิ่งที่เป็นความร้อยรัดจิตวิญญาณของสัตว์โลกคือสังโยชน์ คือกิเลสเครื่องร้อยรัด แล้วไม่รู้และไม่เห็น ไม่มีการแยกแยะสิ่งใด มันจะเป็นต้นเหตุ เห็นใหม่

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

พระสารีบุตรพึ่งเทศน์พระอัสนีครั้งแรก

พระสารีบุตร พระมหาโมคคัลลานะกับลูกศิษย์ลูกหาไปศึกษากับสังขย เป็นลูกศิษย์ของสังขย ศึกษาค้นคว้ามามากมายมหาศาล ไม่รู้จักกิเลสและไม่เห็นกิเลส แล้วไม่รู้วิธีการทำอย่างไร ไม่ใช่ๆ ก็ศึกษาค้นคว้าไปโดยการส่งออก คิดว่าเป็นการกระทำ

เจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษาค้นคว้ามากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็เป็นอย่างนี้ เป็นทางโลก โลกียะโลก โลกคือความยึดมั่นถือมั่นของกิเลส ของความรู้สึนึกคิดของคน แล้วทำได้อย่างนั้น มีปฏิริยาขึ้นมาเพราะมันเป็นอภิญญา อภิญญาคือกำลังของจิต กำลังของจิตเหาะเหินเดินฟ้า ระลึกต่างๆ เป็นกำลัง แต่ไม่ใช่มรรค แล้วเข้ามาสู่ใจของตนไม่ได้

เวลาธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันทวนกระแสกลับเข้าไปสู่ใจของตน ถ้าเข้าไปสู่ใจของตน เวลามันย้อนเข้าไป เพราะมันรู้จักกิเลส มันเห็นกิเลส มันรู้จักกิเลส

แต่ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา มันก็ทำอะไรไม่ได้ ทำสิ่งใดไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันไม่ชอบด้วยสัมมาสมาธิใจ เพราะสมาธิเป็นมิจฉาใจ

สิ่งที่เป็นสัมมาสมาธิแล้ว มันเสถียรหรือไม่เสถียร

ถ้าไม่เสถียร มันก็ทั้งส่งออก ทั้งผ่อนหนักผ่อนเบา มันไม่สมดุล มันไม่พอดี ก็ต้องศึกษา ก็ต้องค้นคว้า ก็ต้องพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าในการกระทำของคน ถ้ามีการกระทำของคนที่ภาวนาเป็น ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงใจ มันไม่ใช่ทำขอไปที

มันต้องทำจริงทำจริงของเขา แล้วทำจริงของเขา ถ้าสติปัญญามันเท่าทันนะ มันก็วาง วาง ก็ชั่วคราววาง เห็นกิเลส เผชิญหน้ากับกิเลส แต่ความเหนียวแน่น ความที่มันยึดครองจิตที่ไม่มี ต้นไม่มีปลายมา มันไม่มีต้นไม่มีปลายมาตลอดละ

แล้วทำไมพาหิยะพังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์ละ

ไอ้โฮ! เขาปฏิบัติสละตายมากี่รอบ

เวลาพระปฏิบัตินะ ถือเนสัชชิกไม่นอน ถือการประพฤติปฏิบัติเต็มที่เลย ปฏิบัติขนาด ไหนแล้วมีเหตุมีผลตรงไหน แล้วเวลาที่เขาปฏิบัติมาแต่ละภพแต่ละชาติ เขาฝังจนเป็นจริตเป็น นิสัยของเขามาแล้วไง

จริตนิสัยก็เป็นจริตนิสัย อำนาจวาสนาก็เป็นอำนาจวาสนา แต่ถ้าไม่เข้าสู่มรรค ไม่เข้าสู่ สัจจะ ไม่เข้าสู่ความจริง ไม่เข้าสู่มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ ตื่น ผู้เบิกบาน

พระพุทธศาสนาก็พุทธโธ พระพุทธศาสนาก็ภวาสวะ ก็ภพ ก็ตัวใจนั้นแหละ ถ้ามันเป็นจริง ถ้ามันเป็นจริง มันจะย้อนกลับเข้ามาๆ เห็นไหม นี่ขนาดว่านี่เริ่มต้นนะ บุคคลคู่อี่ ๑ คู่อี่ ๒ คู่อี่ ๓ คู่อี่ ๔ ละเอียดกว่านี้ เพราะอะไร สติ มหาสติ ปัญญาญาณละเอียดลึกซึ้งกว่านี้เยอะมาก

ไฉนนี้แค่ปัญญาของแต่ละบุคคล ด้วยอำนาจวาสนาบารมีของคนมีมากน้อยขนาดไหนก็ ต้องฝึกหัดค้นคว้าการกระทำขึ้นมาเพื่อเข้าสู่สัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิคือตัวภพ ตัวจิตของตน แต่มันที่เป็นตัวเป็นตนๆ แล้วถ้ามันเป็นจริงเป็นจริง ขึ้นมา มันก็เป็นจริงเป็นจริงที่หัวใจดวงนี้ไง ถ้าหัวใจดวงนี้มันรู้มันเห็นของมัน มีสัจจะมีความจริง มีความละเอียดรอบคอบ ถ้ามันจะหลุดไม่หลุดมืออย่างไรขึ้นมา เราก็พยายามฝึกหัดให้มันมากขึ้น ฝึกหัดให้มากขึ้น ถ้ามันผิดพลาดมันไป เริ่มต้นใหม่ๆ

เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันผิดพลาดบ้าง ทำไมมารมันฉุนมันเฉียว มันน้อยเนื้อต่ำ ใจ เวลาทำความผิดพลาดอย่างอื่นมากมายมหาศาล ทำไมมันทำของมันได้ เวลามันฝึกหัด ปฏิบัติ เวลามันจะผิดพลาด มันจะตื่น ตื่นงออยู่อย่างนั้นเป็นอย่างไร ก็ไม่เป็นไร

เอาใหม่ เอาใหม่ มีประสบการณ์ แล้วมันก็จะละเอียดรอบคอบขึ้น แล้วถ้าทำให้มันมากขึ้น อ้อ! ถ้ามีความสงบ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ใช้ปัญญา มันจะมีความคมกล้า สติปัญญามันจะเข้มข้น เข้มข้นขึ้นมาเพราะมันมีสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน เวลาใช้ไปแล้วถ้ามันเริ่มเสื่อม เริ่มไม่คมกล้า ถ้าทำต่อไปมันก็จะล้มลุกคลุกคลาน

วาง กลับไปพุทโธ กลับไปทำความสงบของใจ

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานมันต้องไปด้วยกัน

ถ้ามันไม่ไปด้วยกันนะ เรามีความมุมานะ เราจะทำของเรา ธรรมขอไปที่ๆ ขอที่เดียว เท่านั้นนะ ที่เดียวให้ขาดเลย

ขอไปเถอะ ขอจนตาย เพราะคำขอคืออารมณ์ของเรา ความรู้สึกนึกคิดของเรา แล้วกิเลส มันพังใหม่ กิเลสมันยอมใหม่ แก่นของกิเลสนี้ เพราะอะไร

เพราะก่อนที่เราจะฝึกหัดปฏิบัติ กิเลส ๑๐๐ เปอร์เซนต์ กิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลส กิเลสคือความชอบใจของตน กิเลสคือความรู้สึกนึกคิดของตน กิเลสคือจริตนิสัยเรานี้แหละ แล้วเราก็ต้องเอาจริตนิสัยของเราฝึกหัดปฏิบัติเข้ามา ปฏิบัติเข้ามาเพื่อค้นหากิเลส ถ้าค้นหากิเลส เห็นกิเลส เป็นผลงานอย่างยอดเยี่ยมนะ ใครเห็นกิเลสก็เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง

ไฉ่ที่ล้มเหลวล้มลุกคลุกคลาน “สติปัญญา ๔ แนวทางสติปัญญา ๔”

มึงนึกเอาทั้งนั้นนะ มึงนึกเอา วิปัสสนิกใจ มันก็เป็นแนวทางปฏิบัตินะ มันก็ต้องเป็นแนวทาง เป็นแนวนี้เอา ปฏิบัติเอา ฝึกหัดให้เป็นแนวทางมา

นี่ไง เวลาทำความสงบของใจเข้ามาแล้ว ทำความสงบของใจเข้ามาแล้วอยากจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา แล้วทำไมมันมีขึ้นมาไม่ได้ล่ะ

ก็ให้มันขึ้นมาไง ให้น้อมมันขึ้นมา คือสร้างมันขึ้นมา สร้างมันขึ้นมาเพราะอะไร เพราะมันเป็นนามธรรมจนที่มันไม่แสดงตัวตนเลย

เราทำความสงบแล้ว คนจะวิตกวิจารณ์มาก แล้วถามมาเยอะมาก

เมื่อไหร่จะวิปัสสนาครับ ทำความสงบของใจ ทำสมาธิก็ทำไม่เป็น ทำสมาธิ กว่าจะทำสมาธิได้ แล้วทำสมาธิได้แล้วค่อยยกขึ้นสู่วิปัสสนา แล้วเมื่อไหร่จะวิปัสสนาครับ วิปัสสนาแล้วจะทำอย่างไรครับ

นี่เริ่มต้น คนถามมามากมายเพราะอะไร เพราะชาวพุทธด้วยกัน อำนาจวาสนาของคนเหมือนกัน สูง ต่ำ ดำ ขาวแตกต่างกัน แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าไม่เป็น มันก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ วิปัสสนิก นึกเอา เห็นเอา ร้อยแปดพันเก้า มันก็ต้องนึกขึ้นมา

ถ้านึกขึ้นมา มันเป็นไม่เป็นละ

ถ้าทำความสงบของใจแล้ว กายก็ไม่รู้จัก สิ่งที่จะวิปัสสนาก็จะเริ่มต้นตรงไหน แล้วจะเริ่มต้นอย่างไร

พระกรรมฐานอย่าว่าวิปัสสนาเลย สมถะมันยังทำกันไม่เป็น สมาธิมันวิปัสสนิก มันนึกสมาธิทั้งนั้นนะ มันคาดหมายมันว่า เป็นสมาธิ ใ้ว่างๆ ว่างๆ นั้นละ ใ้นั่งจนวนั่งหลับนั้นนะ นั่งจนหัวตอกันขวิด ไม่ได้อะไรเลยนะ

แล้วหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์กองทัพธรรม ทำไมท่านอยากใ้คนปฏิบัติละ ก็ฝึกหัดขึ้นมา เพราะท่าน ศีล ภาวนา ทำทานร้อยพันหนไม่เท่าถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง ถือศีลบริสุทธิ์ร้อยพันหนไม่เท่ากับทำสมาธิได้หนหนึ่ง ทำสมาธิได้ร้อยพันหนไม่เท่ากับยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้หนหนึ่ง

มีการฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนเป็นจริตเป็นนิสัยขึ้นมาของชาวพุทธ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะก็สร้างสมบุญญาธิการของเขาขึ้นมา พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะปรารถนาอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา ก็ต้องได้สร้างอำนาจวาสนามากกว่าพระอรหันต์โดยปกติธรรมดา

พระอรหันต์โดยปกติธรรมดา เอตทัคคะ ยังได้วาสนาแตกต่างกัน มันแตกต่างกันไปทั้งนั้น มันไม่มีอะไรเหมือนอะไรหรอก มันเป็นตามความเป็นจริงของสิ่งสิ่งนั้น มันไม่มีอะไรเหมือนกับอะไร

แต่มี มีกิเลสใ้ มีความยึดมั่นถือมั่นใ้ มีความอยากใ้ อยากเป็นใ้ แล้วเป็นใหม่

เราก็มีความนึก ความอยากได้อยากเป็นทั้งนั้นแหละ แต่เวลาเราปฏิบัติแล้วเราอยากได้ความจริง เราไม่อยากได้ความเหมือน ความเป็นจากของใครทั้งสิ้น เราอยากได้เป็นความจริงในใจของเรา

ถ้าเป็นความจริงในใจของเราเนะ จะล้มลุกคลุกคลานมามากน้อยขนาดไหน เราก็จะตั้งสัจจะของเรา เราจะทำตามความเป็นจริงของเรา ถ้าจิตมันสงบเป็นสมาธิได้ มันก็เข้าสู่ตัวตนจิตของเรา ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ จิตตภาวนา จิตออกก้าวเดินแล้ว แล้วถ้ามีดวงตาเห็นธรรมเห็นใหม่ ธรรม ดวงตาเห็นธรรม ธรรม จิตพาดกระแส จิตถึงธรรม อบายภูมิจบ ไม่ไปอบายภูมิ เพราะพระโสดาบันอีก ๗ ชาติเท่านั้น

แล้วเวลาปฏิบัติไปๆ นี่ผลของวิภูฏะไง ผลกับจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะไง แล้ววิภูฏะมันเป็นอย่างไร กามภพ รูปภพมันอยู่ที่ไหน จิตนี้หรือที่มันเป็นอยู่

ไม่ใช่ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะต่างหาก แต่จิต เพราะมันมี กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมาไง จิตมันมีवासวะ มันมีภพไง ทีละเอียดทีละกึ่งที่เป็นนามธรรม แต่เวลาประพฤติปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไปลึกกว่านั้น เพราะมันลอกออก มันเพิกออกเป็นขั้นๆ เลย เป็นขั้นๆ เห็นใหม่

คูสิ มะพร้าว เปลือกมะพร้าวนี้พระโสดาบัน กะลานั้นนะสภิกาคามี เนื้อมะพร้าวนั้นนะอนาคามี น้ำมะพร้าวใสสะอาด เวลาสิ้นสุดแห่งทุกข์ไฉ

จิตมันเพิกมันถอนเป็นขั้นๆ เข้าไปไฉ

เวลาเป็นขั้นๆ เข้าไปด้วยอะไรละ

ด้วยวุฒิกาวะของจิตดวงนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปรารภนารือสัตว์ชนสัตว์ไฉ

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะมาเกิดเป็นเราอยู่ไฉ เกิดเป็นเราไม่มีवासนะ ไม่มีโอกาสได้นับถือพระพุทธศาสนา ไม่มีवासนะ ไม่ได้มาบวชเป็นพระ ไม่มีवासนะ ไม่สนใจในพระพุทธศาสนาในการฝึกหัดปฏิบัติ

เพราะเรามีวาสนา มีอำนาจวาสนาขึ้นมา เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา แล้วทำให้เป็นตามความเป็นจริงของเราขึ้นมาไง ไม่ใช่ธรรมขอไปที ธรรมจริงๆ ธรรมและวินัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ

ไอ้ของเราธรรมขอไปที ธรรมกิเลสไง ธรรมของกิเลส กิเลสที่มันแก่นกิเลสนี้ ที่เรากำลังฝึกหัดปฏิบัติกันอยู่นี้ เราจะฝึกหัดปฏิบัตินะ “มาร เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า”

ไม่ดำริถึงเจ้า เพราะเราได้ฆ่าได้ทำลายไป วิมุตติสุขๆ มันวิมุตติสุข มันสมบูรณ์แบบในธรรมอันนั้น ฉะนั้น มารถึงไม่มี มารมันถึงได้ตายไปไง

เวลามารมันตื่นพราดๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเยาะเย้ยเลย

ไอ้เราไม่รู้ไม่เห็น แล้วประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางกิเลส ธรรมขอไปที ขอไปทีเหมือนไฟไหม้ฟาง สะเพร่า มั่งง่าย ไม่มีสติปัญญาทบทวน มันเสียโอกาสไป

แค่เกิดชาตินี้มันก็มีอำนาจวาสนา แล้วมาบวชเป็นพระๆ เพราะกึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่งไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติไปแล้ว ท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ นี่ อ้อหืม!

มันใครทำไว้วะ ใครมาทำไว้ให้เนีย แล้วคนทำไว้ให้ไม่มีบุญไม่มีคุณอะไรเลยหรือ บุญคุณมากมายมหาศาล แล้วเราเกิดมาเราพบ เป็นบุญของใคร มันไม่ใช่บุญของเราหรอก แล้วเวลาปฏิบัติทำไมมันทุกข์ยากขนาดนี้

ก็กิเลสเอ็งไง กิเลสมันเสียดแทงใจ ถ้าเราไม่มีสติสัมปชัญญะนะ ความโลภ ความโกรธ ความหลง อารมณ์ชั่ววูบมันไป จบเลยนะ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านถึงอบรมบ่มเพาะไป หนึ่งไม่เอา อย่าให้ทำครั้งแรก ถ้ามีหนึ่ง มีสอง มีสาม มีสี่เลย

ถ้าหนึ่งนะ จะทำ ฟีนมัน ฟีนมันคือฟีนกิเลส อदनอน ผ่อนอาหารนี้ทั้งนั้นนะ อदनอน ผ่อนอาหารคือตัดแข่งตัดขาของมัน ทั้งๆ ที่เราไม่รู้จักกิเลสนี้แหละ แต่เราก็ตัดแข่งตัดขาไม่ให้มันอ้วนพี ให้มันใหญ่โตในหัวใจของตน แล้วฝึกหัดปฏิบัติให้มันมีความสงบระงับเข้ามาให้ได้

ถ้าสงบระงับเข้ามา กิเลสสงบตัวลงนะ กิเลสสงบตัวลง จิตถึงเป็นสัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิเป็นพื้นฐานให้เกิดภาวนามยปัญญา แต่ถ้าจิตมันไม่สงบนะ เอ็งคิดเท่าไรมันคิดโดยสัญชาตญาณ คิดโดยโลก คิดโดยกิเลส จะคิดธรรมะไป ทรงแจจรรวมวินัยๆ

ทรงแจจรรวมวินัย พุทธวินัยนะ พุทธธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พูดแบบนั้นแหละ พูดแบบเราพูดนี่ละ แต่นั่นเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ของเราละ เราก็พูดอย่างนั้นนะ โดยกิเลสไป

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา กิเลสสงบตัวลง แล้วฝึกหัดปฏิบัติ คำว่า “ฝึกหัดปฏิบัติ” เวลาภาวนามยปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิมันจะคมกล้า คมกล้านั้นนะคือโอกาสนั้นนะคือการกระทำ นั้นนะคือจักรมันเคลื่อน แล้วมันจะเร็วที่เราเห็นเป็นปัญญาที่มันเคลื่อนเลย

แต่ถ้ามันเป็นทางโลก นี่กงจักร กงจักรมันตัดขาดทั้งนั้นนะ มันทำลายเราทั้งนั้น

แต่ถ้าเป็นธรรมจักร ทั้งที่ธรรมจักรถ้ามันหมุนไปแล้ว

แล้วถ้าหมุนแล้วทำไมมันไม่ให้ผลประโยชน์กับเราละ

ผลประโยชน์มันจะเกิดขึ้น ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ นี่คือสิ่งที่เกิด สิ่งนี้เป็นโลก เป็นสมมุติ เป็นสัจจะความจริง จริงตามสมมุติ

แล้วธรรมจักรๆ มันก็สมมุตินะ สมมุติที่เราทำขึ้นมาไง สมมุติที่เราทำขึ้นมา แล้วเวลาถ้ามันสมบุรณ์แบบของมันไป นี่ไง ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ เพราะอะไร

เพราะเวลาถ้ามันขาด มันต้องดับไปทั้งหมด กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันแยกหมด แยกออกจากหมดเลย แล้วกิเลสขาดไป นี่เวลาพาดกระแสง แล้วเวลามันขาด แยกออกไป

หลวงตา หลวงปู่เจี๊ยะท่านถาม แล้วมันเหลืออะไร ใคร มันเหลืออะไร เหลือสิ่งใด ใครเป็นคนรู้ ปัจจัยตัดตั้ง สันทิฏฐิโก รู้อย่างไร

อริยสัจ อริยสัจมีหนึ่งเดียวเท่านั้น รู้ รู้เหมือนกัน จะทำอย่างไร ทำขนาดไหน ทำที่ใด เวลาเป็นเหมือนกัน แล้วเป็นด้วยอะไร

นิโรธ ดับเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป บุคคล ๔ คู่ ถึงที่สุดแห่งทุกข์โดยการปฏิบัติ ไม่ใช่ธรรมขอไปที่

ธรรมขอไปที่ ปฏิบัติเหมือนกัน ทำเหมือนกัน ทุกข์ยากเหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระไตรปิฎกพูดเหมือนกัน

ทำเหมือนกัน ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว แต่เวลาผู้ที่ทำมันสดๆ ร้อนๆ มันสันทิฏฐิโก เกิดจากจิต จิตที่รู้ไม่มีกาลไม่มีเวลา เวลาไม่เกี่ยว สิ่งใดไม่เกี่ยว ธรรมนั้นเป็นปัจจุบันธรรม ปัจจุบันเดียวนั้น เอวัง